

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 365/2023
28.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Џакула, председника већа, Јелене Ивановић, Бранислава Босиљковића, Звездане Лутовац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Жељко Рајчевић и Александра Лончаревић, адвокати из ..., против тужене Средње школе „Свети Сава“ Сомбор, коју заступа Правобранилаштво Града Сомбора, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1593/22 од 22.08.2022. године, у седници већа одржаној 28.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1593/22 од 22.08.2022. године (става првог изреке пресуде, којом је делимично преиначена у одбијајућем делу пресуда Основног суда у Сомбору П1 787/19 од 18.01.2022. године).

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1593/22 од 22.08.2022. године, као изузетно дозвољеној, у преосталом делу.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1593/22 од 22.08.2022. године, у преосталом делу.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду ревизијских трошкова, као неосновани.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 787/19 од 18.01.2022. године, обавезана је тужена да тужиоцу на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз, за период од септембра 2018. године закључно са октобром 2019. године, исплати износ од 4.832,00 динара са затезном каматом на појединачне месечне износе ближе наведене у изреци пресуде од доспелости до исплате и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 175.440,03 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Одбијен је тужбени захтев тужиоца за накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз преко досуђеног до траженог износа са затезном каматом.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1593/22 од 22.08.2022. године, делимично је преиначена првостепена пресуда у одбијајућем делу, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име разлике накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада поред досуђених износа исплати: за октобар 2018. године још износ од 200,00 динара са затезном каматом од 06.11.2018. године до исплате; за март 2019. године још износ од 200,00 динара са затезном каматом од 06.04.2019. године до исплате и за октобар 2019. године још износ од 60,00 динара са затезном каматом од 06.11.2019. године до исплате. Делимично је преиначена пресуда у делу одлуке о трошковима поступка тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка преко износа од 139.440,03 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. У преосталом делу, одбијене су жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем и преосталом одбијајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 21.800,00 динара. Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, потребе да се размотре правна питања од општег интереса, односно у интересу равноправности грађана, раду уједначавања судске праксе и новог тумачења права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију, којим је оспорио ревизијске наводе тужене и предложио да се не прихвати одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној и да се ревизија одбаци као недозвољена, а трошкове је тражио.

Врховни касациони суд је оцењујући дозвољеност ревизије у њеном преиначујућем делу, у смислу члана 403. став 2. тачка 2) Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, нашао да је ревизија тужене у том делу дозвољена, а применом члана 408. ЗПП да ревизија у том делу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је запослен код тужене. Тужилац станује у Сомбору, а место рада тужиоца је такође у Сомбору удаљено од места становања тужиоца око 1800 метара. Тужилац на посао долази сопственим аутомобилом или таксијем, јер не постоји градски аутобуски саобраћај у терминима у складу са његовим радним временом.

Градско веће Града Сомбора је у децембру 2015. године донело закључак о висини цене радничке месечне карте у јавном превозу према ценовнику АД „Севертранс“ Сомбор и у складу са уговором којим је АД „Севертранс“ Сомбор овлашћени превозник на територији Града Сомбора. Такође, градоначелник Града Сомбора је закључио уговор о поверавању јавног линијског превоза путника на територији Града Сомбора. Одељење за образовање је донело упутство за обрачун

путних трошкова за запослене у предшколској установи, основним и средњим школама и то да се трошкови превоза радника имају рачунати у висини цене радничке месечне претплатне карте у јавном саобраћају према стварном месту боравка радника и броју дана присутности на раду. Релације превоза за долазак и одлазак са рада запослених код туженог покрива превозник АД „Севертранс“ Сомбор који у свом ценовнику поред утврђене појединачне карте за један правац има исказано неколико врста месечних претплатних карата за раднике. Месечна карта без обзира којој врсти припада омогућује превоз запосленом за сваки дан у месецу, без обзира да ли су радни или не. Прва категорија месечне карте исказана у ценовнику насловљена је са „маркица без попушта“, утврђена је као производ цене повратне појединачне превозне карте за одређену релацију и упросеченог броја радних дана од 22 на нивоу једног месеца. Поред тога што је оваква врста месечне карте већ умањена, јер је сведена на 22 дана у обрачуну, а односи се на цео месец, она представља у основи и обрачунску категорију на коју се примењују додатна умањења од 20% или 40% у зависности како се право на месечну карту остварује. Друга категорија месечне карте је месечна карта која у ценовнику именована као „маркица за раднике са 20% попушта“. Стоји напомена да се ради о „радничкој карти за уплату преко рачуна“. У конкретном случају за остваривање оваквог попушта неопходно је да послодавац и превозник закључе уговор, што омогућује послодавцу да не мора да авансира износ месечне карте, већ да може да дуг плаћа по испостављеном рачуну. Тужена није презентовала да је имала закључен овакав уговор са превозником. Трећа категорија месечне карте је месечна карта која је у ценовнику исказана као „маркица за све грађане са 40% попушта“ уз који стоји напомена „радничка за авансну уплату“. Попуст од 40% могуће је остварити само у случају да се месечна карта купи на почетку месеца уз обавезну авансну уплату, било на благајни или уплатом на рачуну превозника. Тужена није куповала запосленима месечне карте унапред. Цене карата превозника АД „Севертранс“ Сомбор нису се мењале током спорног периода. Тужена није обезбедила сопствени превоз за долазак и одлазак са рада запосленима. Град Сомбор није закључио уговор са превозником АД „Севертранс“ Сомбор за превоз запослених у школама. Тужена је у спорном периоду обрачун и исплату накнаде трошкова за одлазак и повратак са рада вршила на начин да је месечни износ претплатне карте „маркица за раднике са 20% попушта“ делила са бројем радних дана у месецу и тако добијени износ множила са бројем евидентираних дана долазака запосленог на рад. Такође, тужена је овако обрачунату накнаду трошкова превоза исплаћивала са кашњењем. Тужена је тужиоцу за период од 01.10.2016. до 31.10.2019. године исплатила накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у укупном износу од 21.168,00 динара. Вештачењем је утврђена разлика између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у три варијанте. У првој, обрачун је вршен спрам броја долазака и појединачне превозне карте на свакој од наведених релација и разлика накнаде трошкова превоза према наведеној варијанти износи 5.292,00 динара, према којој је тужилац определио тужбени захтев. У другој, обрачун је вршен на бази месечне маркице без попушта, а на начин да је у однос стављен збир појединачних превозних карата за дане доласка на рад, а највише до висине месечне маркице без попушта за дате релације и према наведеној варијанти разлика накнаде трошкова превоза износи 5.292,00 динара. У трећој варијанти, обрачун је вршен на бази месечне маркице са 20% попушта на начин што је у однос стављен збир појединачних превозних карата за дане доласка на рад а највише до висине месечне маркице са 20% попушта за дате релације, те разлика накнаде трошкова превоза износи 4.832,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужиоцу припада накнада трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз. Првостепени суд сматра да тужиоцу припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте, како предвиђа уговор о раду, а који представља конкретизацију одредбе члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду и члана 26. ст. 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. У складу са тим, суд је прихватио методологију обрачуна коју је вештак изнео у варијанти три свог налаза, па је као месечну карту узео висину збира појединачних карата за дату релацију према евидентираним данима доласка на рад са 20% попушта за сваки конкретан месец, што би било до висине месечне карте која реално може да се купи.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и досудио разлику предметне накнаде трошкова утврђене према обрачуну из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза. При томе, без утицаја је чињеница да запослени такву врсту карте нису ни могли купити код превозника АД „Севертранс“ Сомбор. Ово стога што је за остварење попушта на месечну претплатну карту за раднике неопходно да послодавац и превозник имају закључен уговор о превозу, а школа нема потписан уговор са превозником АД „Севертранс“ Сомбор или са неким другим превозником у вези са превозом својих запослених, то је без основа позивања тужене на закључак Градског већа Града Сомбора из децембра 2015. године, којом је ближе уређена методологија обрачуна накнаде средстава у складу са наведеним уговором о поверавању линијског превоза АД „Севертранс“ Сомбор и који је тужена примењивала.

По становишту Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд на основу одредбе члана 118. став 1. тачка 1) Закона о раду и одредбе члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика нашао да тужиоцу припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, и то у висини утврђеној према обрачуну из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења, као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза. Правилно другостепени суд налази да је без утицаја чињеница да запослени такву врсту карте нису могли купити код превозника АД „Севертранс“ на шта тужена указује у ревизији. Ово је без утицаја јер послодавац са превозиоцем није закључио уговоре који би омогућили куповину карата са попустом.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

У преосталом делу тужена је изјавила посебну ревизију против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу у којем је првостепена пресуда потврђена, због

погрешене примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона парничном поступку.

Врховни касациони суд је оценио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Пресуђењем у овој парници није одступљено од судске праксе, у којој је расправљено питање права запослених у основним и средњим школама и домовима ученика за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада и заузето становиште да им припада право на исплату ових трошкова у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз, те да није условљено ни постојањем организованог јавног превоза, ни удаљеношћу места запослења, већ једино постојањем стварних трошкова за долазак и одлазак са рада који се одређују према броју ефективних радних дана и цене појединачне карте у јавном превозу.

Како су нижестепене пресуде донете у складу са усаглашеном судском праксом, неприхватање одлучивања о ревизији тужене као изузетно дозвољеној не би утицало на другачији исход спора. Наведено растојање од 1,8 километара не може се нужно сматрати малим растојањем, јер су близина односно даљина релативни појмови који зависе од психофизичких способности сваког појединца понаособ, а одредбама Закона о раду и Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика није предвиђена обавеза да се приликом обрачуна стварних трошкова за долазак и одлазак са рада узму у обзир психофизичке способности запосленог о чијем праву се одлучује.

Имајући у виду наведено, применом члана 404. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5) ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5) ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које се по закону не може поднети (члан 403. ст. 1. и 2.), а одредбом члана 441. истог закона је прописано да је ревизија дозвољена у парницама о заснивању, постојању и престанку радног односа.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа ревизија је дозвољена под истим условима као у имовинско-правним споровима који се односе на новчано потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужба у овом спору поднета је 04.11.2019. године, а побијани део правноснажне пресуде очигледно не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по

средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, па ревизија тужене није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

С обзиром да тужена није успела у поступку по ревизији, одбијен је њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, док трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, па је на основу чл. 153. и 154. став 1. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Цакула,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић